

«ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ ΕΩΣ ΣΗΜΕΡΑ...»

ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΚΕΡΑΤΕΑΣ

Τι είναι το θέατρο;

Το θέατρο είναι ο κλάδος της τέχνης που αναφέρεται στην απόδοση ιστοριών μπροστά σε κοινό, με τη χρήση κυρίως του λόγου, αλλά και της μουσικής και του χορού. Το θέατρο μπορεί να έχει διάφορες μορφές, όπως είναι ο μονόλογος, η όπερα, το μπαλέτο και η παντομίμα.

Εικ. 1: Το θέατρο τη σημερινή εποχή

Είδη θεάτρου

Κλασική κατηγοριοποίηση του Ευρωπαϊκού θεάτρου

- Τραγωδία
- Κωμωδία
- Δράμα
- Θέατρο πρόζας

Θέατρο μορφών

- Μαριονέτες
- Θέατρο σκιών

Μουσικό θέατρο (η χρήση του λόγου είναι προσωδιακή)

- Όπερα
- Οπερέτα
- Μιούζικαλ
- Χοροθέατρο
- Μπαλέτο

Σύνθετα θεάματα

- Παντομίμα
- Επιθεώρηση
- Μεσαιωνικά μυστήρια (δρώμενα βασισμένα σε χωρία της Βίβλου)

Εικ. 2: Αμφιθέατρο υπαίθρου

Τραγωδία

Η τραγωδία είναι δραματικό είδος ποιητικού λόγου που εμφανίστηκε στην Αρχαία Ελλάδα.

Τα μέρη της τραγωδίας κατά ποσόν είναι: Πρόλογος, επεισόδιο, έξοδος χορικό. Το χορικό διακρίνεται σε πάροδο και στάσιμο. Αυτή η ταξινόμηση είναι κοινή σε όλες τις τραγωδίες, όμως σε ορισμένες απαντώνται ως ιδιαίτερα μέρη τα τραγούδια από σκηηνής και οι κομμοί.

- ▣ **Πρόλογος:** διακριτό τμήμα της τραγωδίας, πριν από την πάροδο του χορού, που εισάγει κυρίως τον θεατή στην υπόθεση του δράματος.
- ▣ **Πάροδος:** το πρώτο χορικό που τραγουδά ο χορός.
- ▣ **Επεισόδιο:** διακριτό μέρος της τραγωδίας που εκτυλίσσεται ανάμεσα σε δύο χορικά.
- ▣ **Στάσιμον:** Τραγούδι του χορού, χωρίς όμως αναπαίστους και τροχαίους.
- ▣ **Έξοδος:** διακριτό τμήμα της τραγωδίας, μετά το οποίο δεν υπάρχει χορικό.
- ▣ **Κομμός:** θρήνος που εκτελείται από τον χορό και τους υποκριτές μαζί.

«Ἔστιν οὖν τραγωδία μίμησις πράξεως σπουδαίας καὶ τελείας, μέγεθος ἐχούσης, ἠδυσμένῳ λόγῳ, χωρὶς ἐκάστῳ τῶν εἰδῶν ἐν τοῖς μορίοις, δρώντων καὶ οὐ δι' ἀπαγγελίας, δι' ἐλέου καὶ φόβου περαίνουσα τὴν τῶν τοιούτων παθημάτων κάθαρσιν»
~ Αριστοτέλης

Κωμωδία

Με τον όρο κωμωδία χαρακτηρίζεται κάθε έργο που έχει ως σκοπό να διασκεδάσει μέσω κάποιου χιουμοριστικού θέματος. Η ακαδημαϊκή της έννοια, επηρεασμένη από το αρχαίο ελληνικό θέατρο, είναι συνήθως διαφορετική και συνυφασμένη με την σατιρική κωμωδία πολιτικού θέματος.

Η κωμωδία παρουσιάζεται σε πολλές μορφές, όπως την θεατρική, από όπου ξεκίνησε μέσω του αρχαίου θεάτρου, την τηλεοπτική και την σόλο όρθια κωμωδία.

Η επιρροή της κωμωδίας μπορεί να είναι σημαντική σε κοινωνικό επίπεδο. Για παράδειγμα, η Δημοκρατία της Αρχαίας Αθήνας ενισχύθηκε μέσω έργων κωμωδίας που είχαν ως μέσο τη σάτιρα για να διακωμωδήσουν αρνητικά στοιχεία της κοινότητας.

Εικ.4 : Μάσκα του αρχαίου Ελληνικού θεάτρου που χρησιμοποιούταν στην κωμωδία

Δράμα

Το δράμα αποτελεί είδος της αρχαίας ελληνικής ποίησης το οποίο συνθέτει στοιχεία από τα δύο είδη που προηγούνται χρονικά, το έπος και τη λυρική ποίηση.

Η λέξη δράμα στην νέα ελληνική γλώσσα σημαίνει δυσάρεστο γεγονός ή ανεπιθύμητη κατάσταση.

Όσον αφορά στον αρχαιοελληνικό πολιτισμό, η λέξη έχει εντελώς διαφορετική σημασία. Ετυμολογικά προέρχεται από το ρήμα δράω-ω, επομένως σημαίνει το είδος της ποίησης που συνοδεύεται από αναπαράσταση των πράξεων που περιγράφει.

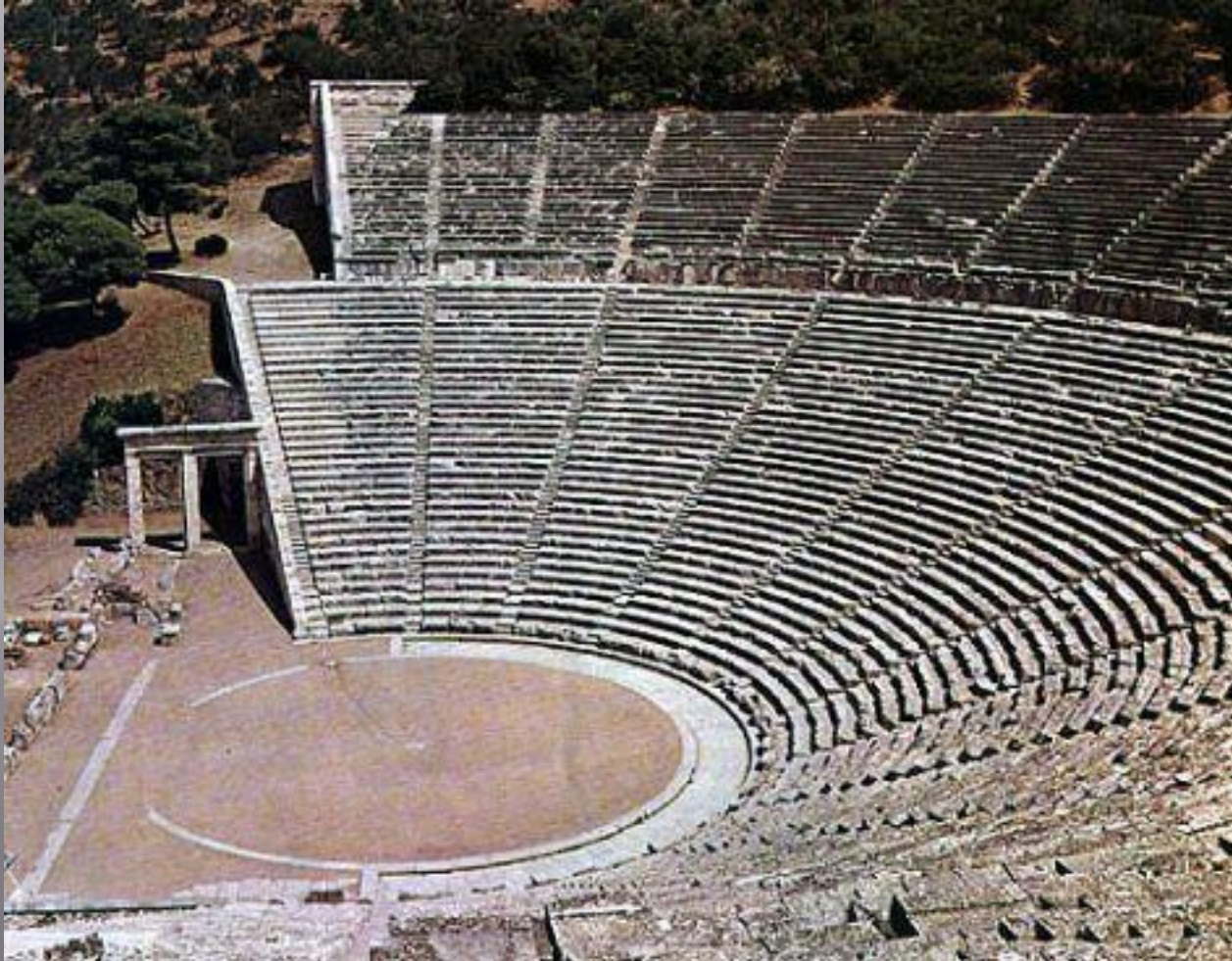
Το δράμα είναι δημιούργημα του ελληνικού πνεύματος. Γεννήθηκε και αναπτύχθηκε στην Αττική από τις γιορτές που γίνονταν προς τιμήν του θεού Διονύσου, οι οποίες πρόσφεραν σ' αυτό πολλά δραματικά στοιχεία (τα δρώμενα). Ξεκίνησε από το αρχικό άσμα, το διθύραμβο, που τραγουδούσαν κατά τη λατρεία του θεού Διονύσου και το συνόδευαν με αυλό και ορχηστρικές ή μιμητικές κινήσεις. Το διθύραμβο, που αρχικά δεν είχε ρυθμό, τον κατέστησε τεχνικό ο ποιητής Αρίωνας ο Μηθυμναίος. Μετά την τελειοποίησή του από τον Λάσο τον Ερμιονέα, ο φιλόμουσος τύραννος των Αθηνών Πεισίστρατος τον εισήγαγε στις μεγάλόπρεπες εορτές που ο ίδιος καθιέρωσε, στα Μεγάλα Διονύσια.

Αρχαίο Ελληνικό Θέατρο

Το αρχαίο ελληνικό θέατρο, θεσμός της αρχαιοελληνικής πόλης-κράτους, διδασκαλία και τέλεση θεατρικών παραστάσεων, επ' ευκαιρία των εορτασμών του Διονύσου, αναπτύχθηκε στα τέλη της αρχαϊκής περιόδου και διαμορφώθηκε πλήρως κατά την κλασική περίοδο -κυρίως στην Αθήνα. Φέρει έναν έντονο θρησκευτικό και μυστηριακό χαρακτήρα κατά τη διαδικασία της γέννησής του, αλλά και έναν εξίσου έντονο κοινωνικό και πολιτικό χαρακτήρα κατά την περίοδο της ανάπτυξής του.

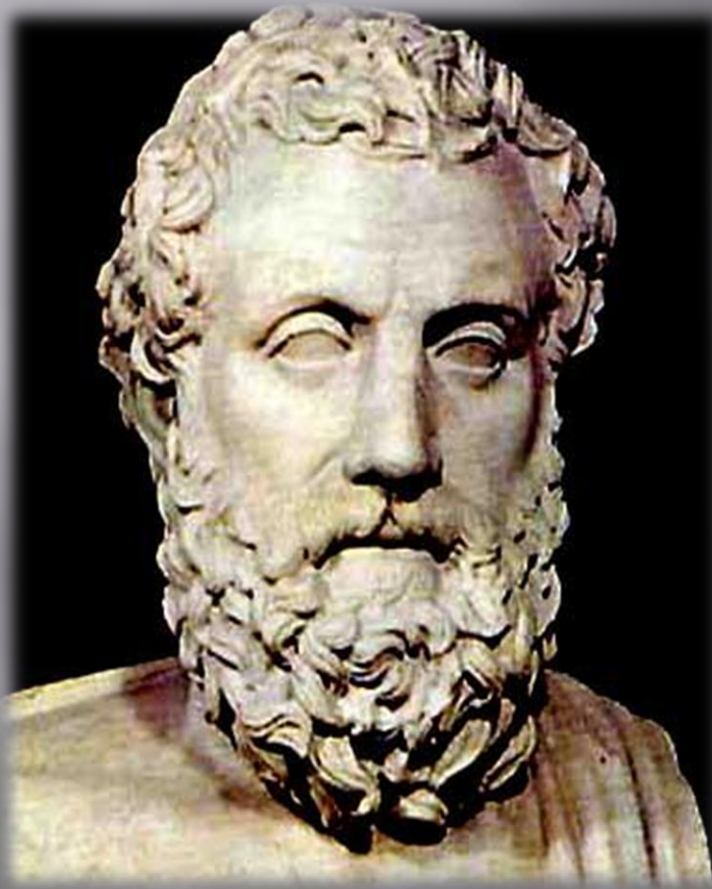
Είναι σημαντικό να αναφερθεί πως το αρχαίο ελληνικό θέατρο παρουσιάζει μια παγκόσμια διαχρονική παιδευτική ικανότητα για τους θεατές του. Επιπλέον, φέρει έναν έντονο θρησκευτικό-μυστηριακό χαρακτήρα αλλά εξίσου και έναν έντονο κοινωνικό και πολιτικό χαρακτήρα.

Μερικοί από τους μεγαλύτερους δραματοποιούς του αρχαίου Ελληνικού θεάτρου είναι :

Αισχύλος

Γεννήθηκε στην Ελευσίνα το 525 π.Χ. και πέθανε στη Γέλα της Σικελίας το 456. Έγραψε περί τα 90 έργα. Μερικά από τα έργα του είναι :α) «Προμηθεύς Δεσμώτης», β) «Επτά επί Θήβας», γ)«Πέρσαι».

Από τις σημαντικότερες καινοτομίες στο θέατρο που του αποδίδονται είναι: α) η προσθήκη του δεύτερου υποκριτή β) η εύρεση της τραγικής τριλογίας. Θεωρείται ο θεμελιωτής της κλασικής τραγωδίας.

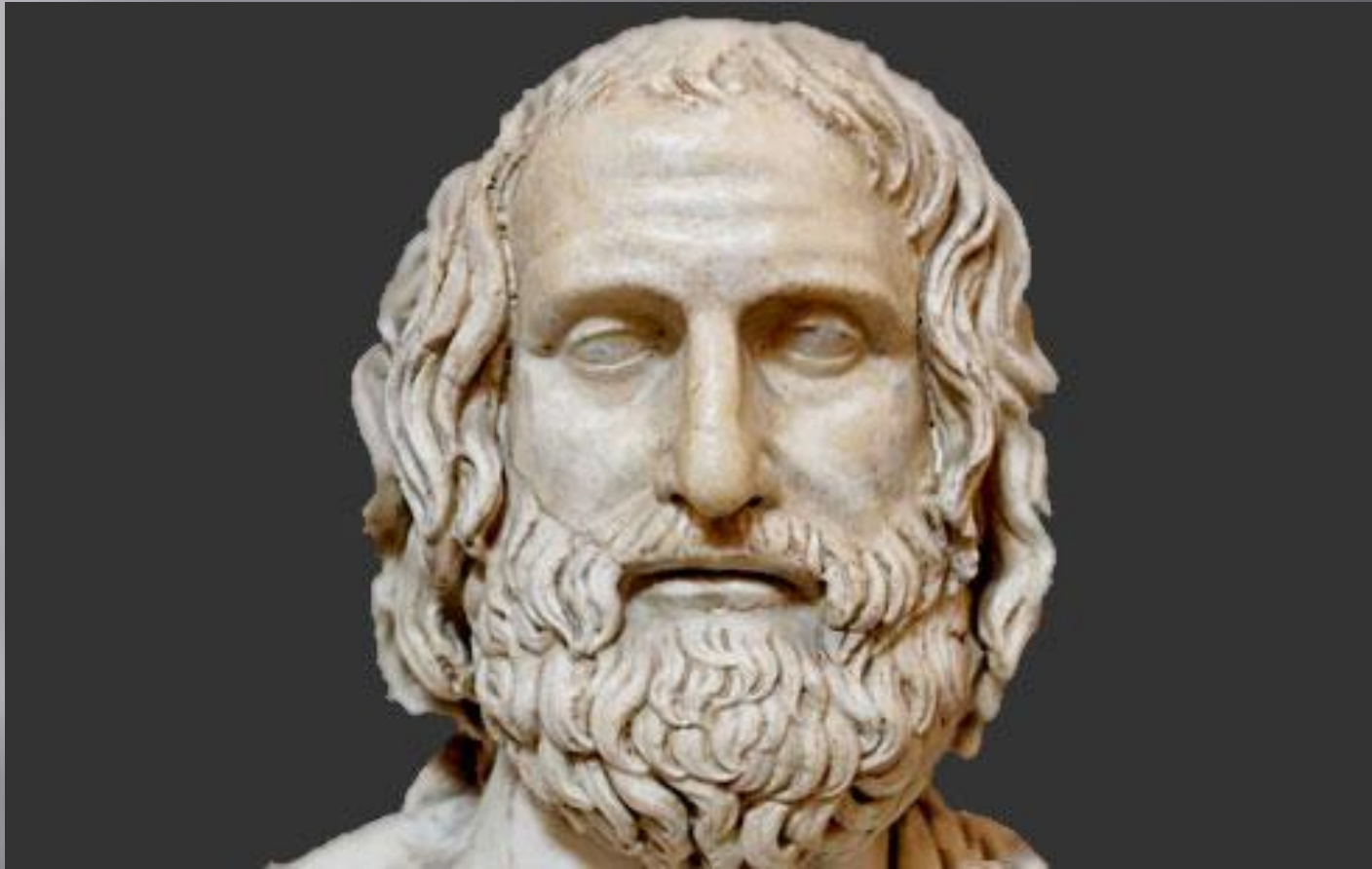
Σοφοκλής(496-405 π.Χ)

Πρωτοεμφανίστηκε ως τραγικός ποιητής το 468 Έγραψε συνολικά 123 έργα, νίκησε 20 φορές σε δραματικούς αγώνες, πήρε πολλές δεύτερες νίκες και καμία τρίτη. Σώθηκαν μόνο 7 από τις τραγωδίες του: Αίας, Ηλέκτρα, Οιδίπους Τύραννος, Αντιγόνη, Τραχίνια, Φιλοκτήτης και Οιδίπους επί Κολωνώ και πολλά αποσπάσματα από τα απολεσθέντα. Έγραψε και αυτός σε μορφή τριλογιών και τετραλογιών. Μία από τις τετραλογίες του ονομαζόταν «Τηλέφεια».

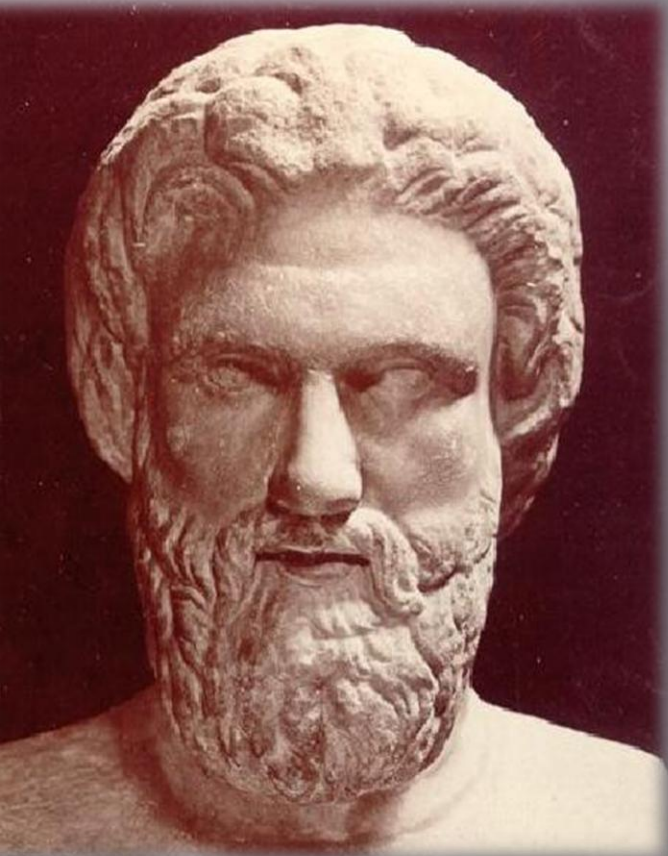
Ευριπίδης

Γεννήθηκε το 484/480 π.Χ. Πέθανε το 406 π.Χ. στην Πέλλα. Έγραψε 88 τραγωδίες ή 22 τετραλογίες. Ο Ευριπίδης είναι ο μεγαλύτερος καινοτόμος στο χώρο της τραγωδίας. Οι κυριότερες από τις καινοτομικές του παρεμβάσεις είναι: α) Εισήγαγε τους προλόγους: ένας θεός ή ήρωας στη σκηνή διηγείται μονολογώντας βιογραφικά του στοιχεία β) Εισήγαγε τον «από μηχανής θεό». γ) Από τον Ευριπίδη ο χορός υποβαθμίζεται. Από ρόλο εξισορροπητικό ανάμεσα στις αντίπαλες αξιώσεις, τώρα ο χορός εκφράζει προσωπικές γνώμες του ποιητή, συχνά ελάχιστα σχετικές με την υπόθεση του δράματος ή τον μεταβάλλει σε πιστό εταίρο και συνένοχο του πρωταγωνιστή.

Εικ. 8 : προτομή του Ευριπίδη

Αριστοφάνης

Γεννήθηκε περί το 445 και πέθανε το 385. Σατίρισε καυστικά όλους σχεδόν τους σημαίνοντες άντρες της εποχής του. Από τα έργα του διασώθηκαν πλήρη μόνο 11 : 1) «Αχαρνείς» , 2) «Ιππείς», 3) «Νεφέλαι» , 4) «Σφήκες», 5) «Ειρήνη» , 6) «Όρνιθες» ,7) «Λυσιστράτη» 8) «Θεσμοφοριάζουσαι», 9) «Πλούτος», 10) «Βάτραχοι» και 11) «Εκκλησιάζουσαι». Διασώθηκαν αποσπάσματα και πολλών από τα απολεσθέντα έργα του.

Το σύγχρονο ελληνικό θέατρο

Η ιστορία του θεάτρου στη σύγχρονη Ελλάδα ξεκινά μετά το 1821, οπότε και καθιερώνεται ο όρος σύγχρονο ελληνικό θέατρο.

Αν και γενέτειρα του θεάτρου, η Ελλάδα μετά την επανάσταση βίωνε δύσκολες ημέρες, και έτσι η μόνη θεατρική κίνηση που υπήρξε παρουσιάστηκε στην Κρήτη και τα Επτάνησα, με νέους δημιουργούς να την εμφάνιση τους και να παρουσιάζουν έργα που ήταν επί το πλείστον κωμικά ή σατιρικά έργα.

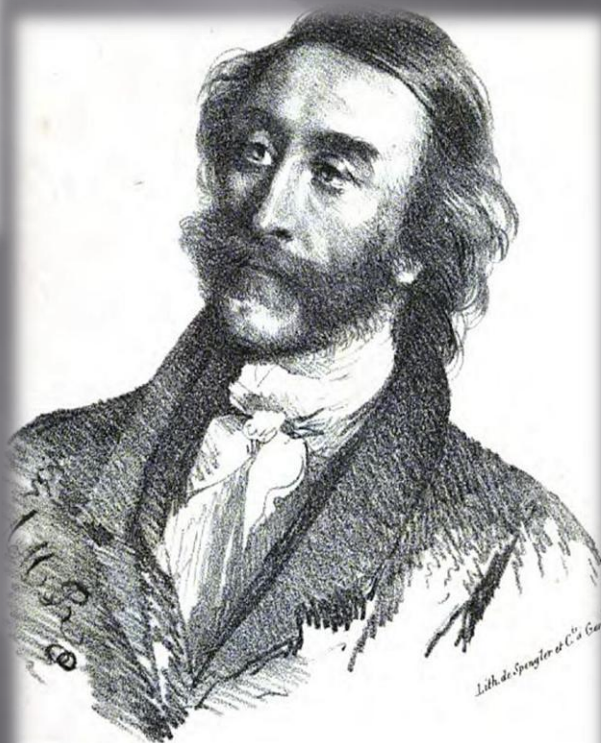
Οι πιο σημαντικοί θεατρικοί συγγραφείς που παρουσιάστηκαν στα μέσα του 19ου αιώνα ήταν ο Ιωάννης Ζαμπέλιος με τα έργα του Τιμολέων και Ρήγας Θεσσαλός, και ο Ρίζος Νερουλός που έγραψε τα έργα Πολυξένη και Ασπασία. Την ίδια περίπου περίοδο εμφανίστηκε ο Αλέξανδρος Σούτσος, που έγραψε διάσημα σατιρικά έργα, όπως ο «Πρωθυπουργός», ο Άσωτος και ο «Ατίθασος ποιητής».

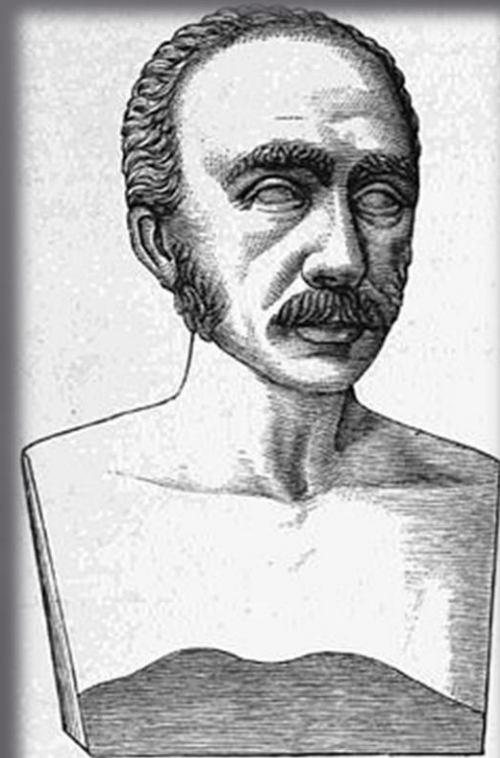
ΙΩΑΝΝΗΣ ΖΑΜΠΕΛΙΟΣ

Ιωάννης Ζαμπέλιος

Ιάκωβος
Ρίζος
Νερουλός

JACOVAKY RIZO

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΣΟΥΤΣΟΣ

Αλέξανδρος
Σούτσος

Η ανάπτυξη του θεάτρου αλλά και η μοντέρνα θεώρηση του έδωσαν την αφορμή για την εμφάνιση σπουδαίων καλλιτεχνών, που συγκρότησαν ελεύθερα σχήματα για να παρουσιάσουν έργα του παγκόσμιου θεάτρου, και να προετοιμάσουν το έδαφος και το κοινό για την άνθιση του Ελληνικού Θεάτρου

Ευχαριστούμε για την παρακολούθηση...

Λιούμη Κυριακή Γ3

Λιέπουρη Κωνσταντίνα Γ2

Οικονομίδου Ισιδώρα Γ4

Παπασιδέρη Μαρία-Ελένη Γ4

A photograph of a theater stage. The stage is lit with a warm, golden light, and the red curtains are drawn back. The text "The End" is written in a white, cursive font across the center of the stage. The foreground shows the backs of several rows of dark theater seats.

The End